

«К.Шакенов атындағы орта мектебі» КММ

«Бекітемін»

К.Шакенов атындағы
орта мектебінің директоры
К.С. Байғалиев

«-----»-----2023 жыл

«Келісемін»

Жарма аудандық ББ
Әдістемелік кабинет меңгерушісі
Ж.С. Жанакова

«-----»-----2023 жыл

«Жас зерттеуші»

факультативтік курс жоспары

2 «А» сыныбы

Мұғалімі: Г. С. Абиленова

2023-2024 оқу жылы

Түсінік хат

Жаратылыстану бойынша «Жас зерттеуші» үйірмесі – бастауыш сынып оқушыларын әрі қарай жаратылыстану ғылымы пәндерін (биология, химия, физика) меңгеруге дайындау, күнделікті өмірде (үйде, мектепте, табиғатта) көрген, бақылаған құбылыстары мен үдерістерді сипаттау үшін алған білімдерін пайдалана білу дағдыларын қалыптастыру. Бастауыш мектеп сыныптарында белсенділік, қатысымдық, зерттеушілік, дағдыларын қалыптастыруға және жетілдіруге бағытталған. Сондықтан оқушылар болашақ ғалымдар тәрізді әртүрлі заттарды зерттеп, бақылап үйренеді.

Мақсаты:

Жас зерттеуші» үйірмесінің мақсаты – бастауыш сынып оқушыларын әрі қарай жаратылыстану ғылымы пәндерін (биология, химия, физика) меңгеруге дайындау, күнделікті өмірде (үйде, мектепте, табиғатта) көрген, бақылаған құбылыстары мен үдерістерді сипаттау үшін алған білімдерін пайдалана білу дағдыларын қалыптастыру.

Міндеттері:

- Оқушыларға қоршаған әлем туралы, әртүрлі денелер мен құбылыстар туралы алғашқы білімдерін қалыптастыру;
- Пән бойынша оқушының ғылыми-зерттеуге дағдыландыру;
- Оқушылар зерттеуге қатысу барысында сұрақ қою және сол сұраққа жауап табу, сұрақтарға жауап беру үшін зерттеулер жүргізу, зерттеу нәтижесінде алынған мәліметтерді жинақтау, өңдеу және түсіндіру дағдыларын қалыптастыру;
- Оқушылар ақиқатпен байланысты іс-әрекеттердің жауабын табуға, сұрақтар қоюға, бақылауға және ойлауға дағдыландыру.

Күтілетін нәтиже:

- Оқушылар қоршаған әлем туралы, әртүрлі денелер мен құбылыстар туралы алғашқы білімдерін қалыптастырады;
- Пән бойынша оқушылар ғылыми-зерттеуге дағдыланады;
- Оқушылар зерттеуге қатысу барысында сұрақ қою және сол сұраққа жауап табу, сұрақтарға жауап беру үшін зерттеулер жүргізу, зерттеу нәтижесінде алынған мәліметтерді жинақтау, өңдеу және түсіндіру дағдыларын қалыптастырады;
- Оқушылар ақиқатпен байланысты іс-әрекеттердің жауабын табуға, сұрақтар қоюға, бақылауға және ойлауға дағдыланады.

«Жас зерттеуші»

Аптасына 1 сағат

№	Тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі
1	Ғылыми жұмыстар әдістемесімен таныстыру	1	07.09
2	Жұмыстың әр түрлі мысалдарын көрсету	1	14.09
3	Ақпарат көздерін , материалдар таңдау	1	21.09
4	Зерттеу жұмысының кезеңдері	1	28.09
5	Ақпаратты жинауды ұйымдастыру	1	05.10
6	Тақырып таңдау өзектілігі	1	12.10
7	Мақсаттары мен міндеттерін анықтау	1	19.10
8	Берілген сұрақтармен танысу, талқылау	1	26.10
9	Зерттеудің әдістері	1	09.11
10	Зерттеу жұмысын безендіру. Титулды бет	1	16.11
11	Зерттеу жұмысын безендіру. Негізгі бөлім	1	23.11
12	Зерттеу жұмысын безендіру. Қорытынды	1	30.11
13	Зерттеу жұмысын безендіру. Сілтеме	1	07.12
14	Зерттеу жұмысын безендіру. Әдебиеттер тізімі	1	14.12
15	Практикалық тапсырма	1	21.12
16-18	Бакылау әдісі	3	28.12 04.01 11.01
19	Сұхбат әдісі	1	18.01
20	Ғылыми жобаны рәсімдеу	1	25.01
21	Мазмұны бар бетті рәсімдеу	1	01.02
22	Ғылыми жобаның кіріспе бөлімін рәсімдеу	1	08.02
23	Мәтінді рәсімдеу	1	15.02
24	Суреттер , сызбалар, кестелер әзірлеу	1	22.02
25	Презентация жасауға материал құрастыру. Слайд құрастыру	1	29.02
26-27	Қолданылған әдебиеттер тізімінің анализі	2	07.03 14.03
28	Аннотацияның жазылуы	1	04.04
29	Жетекшінің пікірі	1	11.04
30	Ғылыми жарысқа ұсынылады	1	18.04
31	Тезис жасап үйрету	1	25.04
32-33	Жоба қорғау	2	02.05 16.05
34	Қорытынды еңбек	1	23.05

Әдебиеттер тізімі:

- Бастауыш сынып оқушыларының танымдық және зерттеушілік іс-әрекеті. Веракса Н.Е., Галимов О.Р. – М.: МОЗАИКА-СИНТЕЗ, 2015 ж.
- 7-10 жас аралығындағы балалардың тәжірибелік-эксперименттік іс-әрекетін ұйымдастыру; тақырыптық жоспарлау, ұсыныстар, сабақ конспектілері (автор- құраст. Е.А. Мартынова, И.М. Сучкова. – Волгог.).
- Бастауыш сынып оқушыларың эксперименттік іс-әрекетін ұйымдастыру: Әдістемелік ұсыныстар ред. Л.Н. Прохорова. – М.: АРКТИ, 2008
- Бастауыш сынып оқушыларының жобалық-зерттеу әрекетін ұйымдастыру Әлімқұлова А.Б.
- Бастауыш сынып оқушыларының зерттеушілік. Жобалаушылық дағдыларын дамыту Г. Айтқалиева
- Галиева Б.Х. Ғылыми-зерттеу жұмысын жобалау
- Жұмағұлова А.З Оқушылар арасында ғылыми жұмыстарды қалыптастыру

«Бекітемін»
К.Шакенов атындағы
орта мектебіннің директоры :
К.С.Байғалиев

« _____ » 2023 жыл

Келісемін:
Жарма аудандық білім бөлімі
Әдістемелік кабинет меңгерушісі
Ж.С.Жанақова

« _____ » 2023 жыл

«Домбыра дастан»

факультативтік сабағының күнтізбелік жоспары

2 сынып

Пән мұғалімі: Ашимханова С.А.

2023-2024 оқу жылы

Түсінік хат

Қос ішектің бірін қатты

Бірін сәл-сәл кем бұра.

Нағыз қазақ қазақ емес

Нағыз қазақ домбыра.

(Қ.Мырзалиев)

Бүгінгі таңда қазақ халқының ұлттық-мәдени қайта өркендеуі жағдайында жеткіншек ұрпақты жан-жақты жеке тұлға ретінде тәрбиелеудің заңды қажеттілігі арта түсуде.

Домбыра-ерте заманнан бері халқымызбен бірге жасасып келе жатқан, оның рухани жан серігіне айналған музыкалық аспаптардың бірі. Сондықтан домбыра үйренудегі оқушы бойындағы икем, талпыныс, сабырлық және төзімділік болуы керек. Домбыра үйірмесінде оқушы домбыра аспабының кыр сырын ұғынып, домбыра үйренеді.

Үйірме оқушылары ұлттық өнерге баулу мақсатында ұйымдастырылып отыр. Оған домбыра аспабына қызығушылық танытқан, оны үйренуге ынталы 2 сынып оқушылары тартылды. Үйірменің балаларға берері көп. Оларға ұлттық аспаптар туралы мағлұмат беріліп, домбыра аспабының құрылысы түсіндіріледі. Домбыраны қалай ұстау, домбыра тартқанда қалай отыру керектігі үйретіледі. Домбыраның құлақ күйін келтіру, домбыра қағыстарын үйренуге назар аударылады. Аспапты тарту техникасына көп көңіл бөлінеді. Үйірмеде топтық, жұптық және жеке оқушылармен жұмыстар жүргізіледі. Халық күйлері үйретіледі.

Үйірменің мақсаты: Домбыра аспабын ұлттық тәрбие құралы ретінде кеңінен қолдана отырып, аспапқа деген қызығушылығын арттырып, оқушыны домбыра ойнауға үйрету.

Міндеті:-Ұлттық аспап домбыраның құрлысымен танысу;
-Домбырамен күй тартып, ән айтып үйрену
-Домбыраны нақышына келтіріп орындау;
-Ұлттық дәстүр мен салт-сана тағылымын жас жеткіншек бойына сіңіру;
-Ұлт өнеріне деген қызығушылық пен сүйіспеншілігін арттыру.

Күтілетін нәтиже: қазіргі заман талабына сай домбыра аспабын жақсы деңгейде меңгерген, халықтық музыка тарихынан хабардар, эстетикалық тәрбиелі, дүниетанымы жоғары, жан-жақты қалыптасқан бәсекеге қабілетті жеке тұлға даярлау.

**2023-2024 оқу жылына арналған күнтізбелік –тақырыптық
жоспар.**

№	Сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі
1	Домбыра аспабын ұстап үйрену	1	04-08.09
2	Домбыра аспабын қағыстар қағып үйрену	1	11-15.09
3	Домбыра аспабын тартып үйрену	1	18-22.09
4	Еркемай әнін үйрену	1	25.-29.09
5	Еркемай әнін толық ойнап үйрену	1	02.-06.10
6	Күйлердің тарихымен танысу	1	09.-13.10
7	Кеңес күйін бастап үйрен	1	16-20.10
8	Кеңес күйін ары қарай үйрену	1	23-27.10
9	Кеңес күйін ары қарай үйрену	1	06-10.11
10	Кеңес күйін ортаңғы сағасын ойнап үйрену	1	13-17.11
11	Кеңес күйін сағасын ойнап үйрену	1	20-24.11
12	Кеңес күйін толық ойнап үйрену	1	27-01.12
13	Күйді толық ойнау	1	04-08.12
14	Өткен күйлерді қайталау	1	11-15.12
15	Келіншек күйін бастап үйрену	1	19-22.12
16	Келіншек күйін бастап үйрену	1	08-12.01
17	Келіншек күйін ары қарай үйрену	1	15-19.01
18	Келіншек күйін ары қарай үйрену	1	22-26.01
19	Келіншек күйінің ортаңғы сағасын ойнап үйрену	1	29-02.02
20	Келіншек күйінің соңғы сағасын ойнап үйрену	1	05-09.02
21	Күйді толық ойнап үйрену	1	12-16.02
22	Күйді толық ойнап үйрену	1	19-23.02
23	Күйді қайталап ойнап үйрену	1	26-01.03
24	Айжан қыз күйін бастап үйрену	1	11-15.03
25	Айжан қыз күйін жалғастырып үйрену	1	01-05.04
26	Айжан қыз күйін жалғастырып үйрену	1	08-12.04
27	Айжан қыз күйін жалғастырып үйрену	1	15-19.04
28	Айжан қыз күйін ортаңғы сағасын ойнап үйрену	1	22-26.04
29	Айжан қыз күйін соңғы сағасын ойнап үйрену	1	29-03.05
30	Айжан қыз күйін толық ойнау	1	06-10.05
31	Өткен күйлерді қайталап ойнау	1	13-17.05
32	Өткенді қайталау	1	20-24.05

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Домбай Н. «Ана тілі» газеті.
2. «Күй күдіреті» мақаласы
3. Уикипедия-ашық энциклопедиясынан алынған мәлімет./
Домбыра
4. Халық күйлерінің жинағы.
5. А.Жайымов. «Домбыра үйрену мектебі»

«Бекітемін»
К.Шакенов атындағы
орта мектебінің директоры :
К.С.Байғалиев

« » 2023 жыл

Келісемін:
Жарма аудандық білім бөлімі
Әдістемелік кабинет меңгерушісі
Ж.С.Жанақова

« » 2023 жыл

«Күй сазы»

факультативтік сабағының күнтізбелік жоспары

3 сынып

Пән мұғалімі: Ашимханова С.А.

2023-2024 оқу жылы

Түсінік хат

Қос ішектің бірін қатты

Бірін сәл-сәл кем бұра.

Нағыз қазақ қазақ емес

Нағыз қазақ домбыра.

(Қ.Мырзалиев)

Бүгінгі таңда қазақ халқының ұлттық-мәдени қайта өркендеуі жағдайында жеткіншек ұрпақты жан-жақты жеке тұлға ретінде тәрбиелеудің заңды қажеттілігі арта түсуде.

Домбыра-ерте заманнан бері халқымызбен бірге жасасып келе жатқан, оның рухани жан серігіне айналған музыкалық аспаптардың бірі. Сондықтан домбыра үйренудегі оқушы бойындағы икем, талпыныс, сабырлық және төзімділік болуы керек. Домбыра үйірмесінде оқушы домбыра аспабының қыр сырын ұғынып, домбыра үйренеді.

Үйірме оқушылары ұлттық өнерге баулу мақсатында ұйымдастырылып отыр. Оған домбыра аспабына қызығушылық танытқан, оны үйренуге ынталы 3 сынып оқушылары тартылды. Үйірменің балаларға берері көп. Оларға ұлттық аспаптар туралы мағлұмат беріліп, домбыра аспабының құрылысы түсіндіріледі. Домбыраны қалай ұстау, домбыра тартқанда қалай отыру керектігі үйретіледі. Домбыраның құлақ күйін келтіру, домбыра қағыстарын үйренуге назар аударылады. Аспапты тарту техникасына көп көңіл бөлінеді. Үйірмеде топтық, жұптық және жеке оқушылармен жұмыстар жүргізіледі. Халық күйлері үйретіледі.

Үйірменің мақсаты: Домбыра аспабын ұлттық тәрбие құралы ретінде кеңінен қолдана отырып, аспапқа деген қызығушылығын арттырып, оқушыны домбыра ойнауға үйрету.

Міндеті:- Ұлттық аспап домбыраның құрлысымен танысу;

- Домбырамен күй тартып, ән айтып үйрену

- Домбыраны нақышына келтіріп орындау;

- Ұлттық дәстүр мен салт-сана тағылымын жас жеткіншек бойына сіңіру;

- Ұлт өнеріне деген қызығушылық пен сүйіспеншілігін арттыру.

Күтілетін нәтиже: қазіргі заман талабына сай домбыра аспабын жақсы деңгейде меңгерген, халықтық музыка тарихынан хабардар, эстетикалық тәрбиелі, дүниетанымы жоғары, жан-жақты қалыптасқан бәсекеге қабілетті жеке тұлға даярлау.

**2023-2024 оқу жылына арналған күнтізбелік –тақырыптық
жоспар.**

№	Сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі
1	Домбыра аспабын ұстап үйрену	1	04-08.09
2	Домбыра аспабын қағыстар қағып үйрену	1	11-15.09
3	Домбыра аспабын тартып үйрену	1	18-22.09
4	Еркемай әнін үйрену	1	25.-29.09
5	Еркемай әнін толық ойнап үйрену	1	02.-06.10
6	Күйлердің тарихымен танысу	1	09.-13.10
7	Кеңес күйін бастап үйрен	1	16-20.10
8	Кеңес күйін ары қарай үйрену	1	23-27.10
9	Кеңес күйін ары қарай үйрену	1	06-10.11
10	Кеңес күйін ортаңғы сағасын ойнап үйрену	1	13-17.11
11	Кеңес күйін сағасын ойнап үйрену	1	20-24.11
12	Кеңес күйін толық ойнап үйрену	1	27-01.12
13	Күйді толық ойнау	1	04-08.12
14	Өткен күйлерді қайталау	1	11-15.12
15	Келіншек күйін бастап үйрену	1	19-22.12
16	Келіншек күйін бастап үйрену	1	08-12.01
17	Келіншек күйін ары қарай үйрену	1	15-19.01
18	Келіншек күйін ары қарай үйрену	1	22-26.01
19	Келіншек күйінің ортаңғы сағасын ойнап үйрену	1	29-02.02
20	Келіншек күйінің соңғы сағасын ойнап үйрену	1	05-09.02
21	Күйді толық ойнап үйрену	1	12-16.02
22	Күйді толық ойнап үйрену	1	19-23.02
23	Күйді қайталап ойнап үйрену	1	26-01.03
24	Айжан қыз күйін бастап үйрену	1	11-15.03
25	Айжан қыз күйін жалғастырып үйрену	1	01-05.04
26	Айжан қыз күйін жалғастырып үйрену	1	08-12.04
27	Айжан қыз күйін жалғастырып үйрену	1	15-19.04
28	Айжан қыз күйін ортаңғы сағасын ойнап үйрену	1	22-26.04
29	Айжан қыз күйін соңғы сағасын ойнап үйрену	1	29-03.05
30	Айжан қыз күйін толық ойнау	1	06-10.05
31	Өткен күйлерді қайталап ойнау	1	13-17.05
32	Өткенді қайталау	1	20-24.05

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Домбай Н. «Ана тілі» газеті.
2. «Күй құдіреті» мақаласы
3. Уикипедия-ашық энциклопедиясынан алынған мәлімет./
Домбыра
4. Халық күйлерінің жинағы.
5. А.Жайымов. «Домбыра үйрену мектебі»

«Бекітемін»
К.Шакенов атындағы
орта мектебінің директоры:
К.С.Байғалиев

«-----» 2023 ЖЫЛ

Келісемін
Жарма аудандық білім бөлімі
Әдістемелік кабинет меңгерушісі
Ж.С.Жанақова

«-----» 2023 ЖЫЛ

**1 «А» сыныбы «ҚЫЗЫҚТЫ МАТЕМАТИКА»
факультативтік курсының 2023 – 2024 оқу жылына арналған
күнтізбелік - тақырыптық жоспары**

Орындаған: К.Шакенов атындағы орта мектебінің мұғалімі **С. Б. Доненбаева**

Түсінік хат

6 – 7 жастағы баланың абстрактілі ойлау деңгейі-дәстүрден тыс және қызықты тапсырмаларды орындауға қажетті логикалық пайымдаулар құру, ой қорытуды жүргізе алу біліктерін қалыптастыру бойынша жұмыстар жүргізуге мүмкіндік береді. Сондықтан бірінші сыныпқа арналған «Қызықты математика» арнайы курс бағдарламасы осы ерекшеліктерді есепке ала отырып құрылған.

Бүгінгі күні математиканың қолданылмайтын жері жоқ. Сондықтан оқушыны математикалық сауаттылықтың жоғары деңгейіне жеткізу міндеті тұр. «Қызықты математика» бағдарламасы арқылы оқушылар тез ойлау, жылдам есептеу дағдылары қалыптасады. Бұған қоса математикалық, логикалық, танымдық мағлұматтарды меңгереді, ақыл-ойы, ойлау қабілеті жетілдіріледі.

«Қызықты математика» бағдарламасы арқылы оқушылар қоршаған ортаны таниды, ұлттық мәдениетті, моральды, дүниетанымды сезіне бастайды, сөйлеуге дағдыландыруда оқушының өзіндік ерекшелігі айқындала түседі. «Қызықты математика» бағдарламасы арқылы оқушылар тез ойлау, жылдам есептеу дағдылары қалыптасады. Бұған қоса оқып—үйрену барысында оқушылар алғашқы тілдік мағлұматтарды меңгереді, ақыл-ойы, сөйлеу дағдылары жетілдіріледі.

Көңілді жаттығулар, викториналар, қызықты тапсырмалар құрастыру баланың ойын ұштай түсіп, ұстамдылыққа, еңбектене білуге тәрбиелейді. Оқушының қиялын дамытып, өз бетімен жұмыс істеуге икемдейді. Өтілетін жұмыстар мен тапсырмалар оқушылардың жас ерекшеліктерін ескеріп, білімдерін жетілдіріп, дамытуға арналған.

«Қызықты математика» арнайы курс бағдарламасында келесі тапсырмалар түрлері енгізілген:

- геометриялық мазмұндағы және кеңістік ұғымын дамытуға арналған тапсырмалар;
- жиынмен байланысты амалдарды орындауға арналған тапсырмалар;
- математикалық басқатырғыштар;
- логикалық қортындылар;
- лабиринттер;
- көңілді жаттығулар;
- сөзжұмбақтар;

Білім беру мақсаты:

Баланың тұлғалық қасиеттерін: ақыл-ойын, сезімдерін, танымдық және шығармашылық қабілеттерін, ойлау әрекеттерін дамыту, оқушыларға математикалық білім, білік, дағдыларын игерту; шығармашылық қабілеттерін арттыру; зейінін, еске сақтау, байқағыштық, қиялдау, танымдық іс-әрекеттерімен өздігінен білім алуға, ізденуге бейімдеу.

Міндеті:

- Оқушының тұлға ретінде қалыптасуына әсер ету;
- Ақыл-ойын және ерік пен сезім белсенділігін арттыру;
- Логикалық ойлау қабілеттерін арттыру;
- Математикалық тілде сөйлеу машығын қалыптастыру;
- Оқушылардың танымдық қабілетін дамытып, қызығушылығын арттыру.

Пәнді меңгеру деңгейіне қойылатын талаптар

Білімі мен білігі бойынша:

10-нан 100-ге дейінгі сандарды оқып және жаза білуі керек. Көбейту кестесін білуі керек.

Оқушы білуі керек:

- кері есептер құрастыруды;
- жүздіктерді қосу мен азайтуды;
- екі таңбалы сандарды қосу, азайтуды;
- өрнектерді пайдаланып есеп құрастыру;
- геометриялық фигураларды ажыратуды, тік төртбұрыш, төртбұрыш, шаршы;
- шамалар мен ұзындық бірліктерін.

«Қызықты математика» бағдарламасының күнтізбелік-тақырыптық жоспары
(Барлығы 33 сағат, аптасына 1 сағат)

№	Сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі
	I бөлім Заттардың қасиеті		
1	Сиқырлы суретші	1	08.09
2	«Ұқсастығын тап, айырмашылығын ажырат»	1	15.09
3	Кесіндінің сиқыры	1	22.09
4	«Пазл» құрастыру	1	29.09
5	Біз есептей аламыз	1	06.10
6	Сурет бойынша теңдік құр	1	12.10
7	Салыстырудың құпиясы кім жүйрік?	1	16.10
8	Сурет бойынша өрнек құру	1	20.10
9	Өзінді өзін тексер	1	27.10
	II бөлім Математикалық ойындар		
10	Сурет бойынша теңдіктер құру	1	10.11
11	Кел, ойнайық	1	17.11
12	Салыстырудың құпиясы	1	24.11
13	Кім жүйрік	1	01.12
14	«Математикалық тізбектер»	1	08.12
15	Есептер еліне саяхат	1	15.12
16	Өзіндік жұмыс	1	22.12
	III бөлім Есептер еліне саяхат		
17	Есептер еліне саяхат	1	12.01
18	«Болды-өзгерді-қалды» есеп шығару	1	19.01
19	Сурет бойынша есептер шығару	1	26.01
20	Математикалық диктант	1	02.02
21	Логикалық есептер	1	16.02
22	«Ойлан тап»	1	23.02
23	Артық -кем, қымбат-арзан	1	29.02
24	Логикалық есептер	1	01.03
25	Бақылау жұмысы	1	15.03
	IV бөлім Сандар саны		
26	Сандар саны	1	05.04
27	«Математикалық тізбек» ойыны	1	12.04
28	«Әріпті өрнектер» еліне саяхат	1	19.04
29	Кел, ойнайық!	1	26.04
30	«Ойлан тап»	1	03.05
31	«Жас математиктер» турнирі	1	10.05
32	Ондықтар еліне саяхат	1	17.05
33	Білімді тиянақтау	1	24.05
	Барлығы:	33	

Оқу курсының тақырыптарының мазмұны

I бөлім "Математикалық ойындар" 8 сағат

Оқушылармен білімдерін саралау мақсатында деңгейлік тапсырмалар орындалады. Кел, ойнайық! Құпия сандар, Салыстырудың құпиясы, Кім жүйрік? "Математикалық тізбектер", Есептер еліне саяхат, бөлімді қорытындылау ретінде оқушылардан өзіндік жұмыс алынады.

II бөлім "Сандар сыры" 8 сағат

Сандар сыры, "Математикалық тізбек" ойыны, "Әріпті өрнектер" еліне саяхат, Кел, ойнайық!, "Ойлан тап", «Жас математиктер» турнирі, Ондықтар еліне саяхат, бөлімді қорытындылау ретінде өзіндік жұмыс алынады. Логикалық ойлау есептері, тестер арқылы оқушылардың ойлау қабілеттерін және математика пәніне деген қызығушылықтарын арттыру.

Қызықты математикалық есептер құрастыру, шешімдерін табу, бір-бірін тексере алуға баулу. Деңгейлік тапсырмалар орындау барысында білім деңгейлерін бақылау.

III бөлім "Есептер еліне саяхат" 10 сағат

Эстафеталық ойлау есептерімен қызығушылықтарын туғызып, ойната отырып есептерді шығарту. Есептер еліне саяхат, «Болды-өзгерді-қалды» есеп шығару, Сурет бойынша есептер шығару, Математикалық диктант, Логикалық есептер, "Ойлан тап", Артық-кем, қымбат-арзан, Логикалық есептер, бөлімді қорытындылау ретінде бақылау жұмысын жаздыру.

IV бөлім "Сиқырлы геометрия" 8 сағат

Геометрияның бастапқы негіздерін, геометриялық терминдерін, геометриялық фигуралардың қасиеттерін, геометриялық фигураларды тануды, периметр, аудан, көлемді табу, геометриялық фигураларды құруды, геометриялық фигураларды белгілеу және оқуды үйренеді.

Тәжірибелік бөлім

Оқушыларға қосымша берілетін тапсырмалар

Жеке тақырыптар бойынша берілетін тапсырмалар

- сөзжұмбақ;
- ребус;
- логикалық есептер;
- логикалық ойындар
- айырмашылықты табу
- математикалық әзіл, жұмбақтарды шешу.

Оқушылардың білім деңгейін бақылау

Логикалық жаттығуларды орындау баланың ақыл-ойын, қиялын, ой ұшқырлығын дамытады. Бұл оқушылардың түрлі мазмұнды есептерді шығаруда, есептің шартын құра білуге қалыптастырылады. Бір есептің бірнеше шешімдерін табуға жетелейді. Әрбір сабақ қызықты есептер мен аяқталып, логикалық есептер оқушылардың жас ерекшелігіне қарай күрделене түсуі қажет.

Логикалық тапсырмалар арқылы оқушылардың шығармашылық қабілетін дамыту үш негізгі бағытта іске асырылады:

- Қызығушылығын арттыру;
- Ойлау және қабылдау қабілетін дамыту;
- Шығармашылық ізденісін дамыту.

Осы кезеңдегі берілетін тапсырмалар түрлері:

1. Көру қабілетін дамытатын тапсырмалар (ребус, сөзжұмбақ, анаграмма, сиқырлы шаршылар, геометриялық фигуралар);
2. Есту қабілетін дамытатын тапсырмалар (математикалық мақал-мәтел, логикалық есептер, қалжың есептер).

Пәнді оқу-әдістемелік жағынан қамтамасыз ету

Оқыту - теориялық : оқулық, лекция.

Оқыту – практикалық: жаттығулар мен тапсырмалар, тест жинағы, тәжірибелік, сарамандық жұмыстар жинағы.

Оқыту - әдістемелік: курсты үйренуге әдістемелік ұсыныстар, реферат, зерттеу жұмысын суреттеу. Оқыту – анықтамалық: сөздік, анықтама.

Оқыту – көрнекілік: альбом.

Оқыту – библиографиялық.

Таңдау курсы бойынша оқу әдістемелік кешенінің тізімі

1. Ғаламтор
2. Қазақ энциклопедиясы
3. Газет, журналдар

Мұғалімге ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Математика пәні бойынша бастауыш сынып оқушыларының логикалық ойлау және есептеу дағдыларын дамытуға арналған тапсырмалар жинағы. Көкшетау. «Келешек-2030» ЖШС, 2010
2. Тестер жинағы. Алматы. Өнер 2005 баспасы.
3. Сикырлы пішіндер мен сандар әлемінде. Шымкент. 2003
4. Математикалық жазулар. Алматыкітап баспасы, 2012
5. Қызықты математика Алматы кітап 1998.
6. «Ойнайық та, ойлайық» Алматы кітап 1996.
7. «Кім зерек?» Алматы 1993.
8. «Сказочные задачи» 1 сынып О.В.Лысова, О.В.Кутянина
9. «Қызықты математика» Ә.Б.Ақпаева, Л.А.Лебедева, В.В.Бурова «Алматыкітап» 2011ж.
10. «Математикадан дидактикалық ойындар және қызықты тапсырмалар» Ш.Х.Құрманалина, С.Ш. Сәрсенбаева, Р.Қ. Өміртаева «Атамұра» 1997 ж.
11. «Математикадан ойындар мен қызықты тапсырмалар» Т.К.Жикалкина, Алматы «Рауан» 1992ж.
12. Линго Т.И. Ойындар, ребустар, кіші оқушыларға арналған жұмбақтар.- Ярославль: Даму академиясы, 2002 ж.
13. К.Ерешева, С. Төрениязова, А.Нарымбетова Математикадан өзіндік және бақылау жұмыстары. 2010 ж.
14. Ә.Б.Ақпаева Математика 1 сынып 2009

Оқушыларға ұсынылған әдебиеттер

1. Оқушының анықтамалығы 1-4 сынып «Алматыкітап баспасы» 2009
2. Математика пәні бойынша тест тапсырмаларының жинағы
«Келешек-2030», 2008
3. «Айгөлек», «Мөлдір бұлақ» журналдары

«Бекітемін»
К.Шакенов атындағы
орта мектебіннің директоры:
К.С.Байғалиев
«-----»-----2023 жыл

Келісемін:
Жарма аудандық білім бөлімі
Әдістемелік кабинет меңгерушісі
Ж.С.Жанақова
«-----»-----2023 жыл

3 «А» сынып бойынша
«Шахмат әлемі» факультативтік курсының
2023 – 2024 оқу жылына арналған
күнтізбелік - тақырыптық жоспары

Орындаған: К.Шакенов атындағы орта мектебінің мұғалімі С.С.Нурмухамбетова

2023 – 2024 оқу жылы

Түсінік хат

Бастауыш сынып - баланың логикалық ойлауын дамытудың негізгі кезеңі деп есептеледі. Өйткені, логикалық ойлау кейінірек бейнелік ойлаудың негізінде қалыптасады, ғылыми білімдерді меңгеруге мүмкіндік береді. Бастауыш сынып оқушыларының ойлау жүйесінде алғырлық, мазмұнды қозғалыс оқушының бойына тән қасиет болғанымен, көптеген жағдайларда ұшталмай қалатындықтан, соған сәйкес қайшылықтар кездесуде: қойылған сұраққа тез жауап бере алмауы, тың идеяны қабылдай алмауы, өз қабілетін көрсете алмауы т.б. Осыға орай, шығармашылық қабілетті дамытуда логикалық тапсырмаларды қолданудың тиімділігі туралы белгілер ғалымдар Д.Б.Эльконин, В.В.Давыдов, Қ.Бердібаев. Өз еңбектерінде ғылыми тұжырым жасаған.

Осы негізде біз оқушының логикалық ойын жетілдіру, логикалық ойлау операцияларын беріп қалыптастыру-заман талабына сай күнделеніп келе жатқан оқу материалын саналы, әрі сапалы игерумен ұштасады деп есептейміз. Егер, оқушылар бастауыш мектеп қабырғасын үнемі әрі жүйелі түрде өзінің ақыл-ойын жаттықтырса, күрделі де қиын есептерді шешуге дағдыланса, оның нәтижесі келешекте кезіккен қандай да бір тығырықтан жол таба білуге тәрбелейтіні сөзсіз. 1-4 сыныптарда аптасына 1 рет шахмат ойынын үйрету оқушылардың ой-өрісін дамытып, бағдарламадағы алған білімдерін кеңейтіп толықтыруға көмектесері анық.

Мақсаты:

Оқыта және дамыта отырып, балалардың шығармашылық ойлауын дамыту. Балалардың бастауыш сыныптарда оқылатын пәндерден алған білімдерін тереңдетуді, ойлау, танымдық қабілеттерін дамытуды көздейді.

Шахмат арқылы оқушының ойлауын, түрлі тәсілдер арқылы пайымдауға, өз беттерінше шешім қабылдауға және қорытынды жасауға үйретеді.

Міндеттері:

- Білім алушылардың негізгі ойлау операцияларын саналы түрде қолдана білуге үйрету.
- Қиялдау, елестету және шығармашылық ойлауын дамыту
- Ой қорыту, талдау, жинақтау, топтау дағдыларын қалыптастыру.
- Танымдық тапсырмалар арқылы баланың интеллектуалды және шығармашылық қабілеттерін дамыту

Өзектілігі:

Егер, оқушылар бастауыш мектеп қабырғасынан үнемі әрі жүйелі түрде шахмат ойнаса, оның нәтижесі келешекте кезекпен қандай да бір тығырықтан жол таба білуге тәрбиелейтіні сөзсіз. Сондықтан шахмат пәнін өткізу-бүгінгі күндегі өзекті мәселе.

Курсты меңгерту әдістері:

- Теориялық материалды баяндау, түсіндіру;
- Ақпараттық технологияларды пайдалану;
- Оқушылардың шығармашылық іс-әрекеттері;
- Көрнекілік құралдар пайдалану;
- Шахмат макеттерімен үйрету

Күтілетін нәтиже:

- Білім алушылардың негізгі ойлау операцияларын саналы түрде қолдана алады.
- Қиялдау, елестету және шығармашылық ойлауы қабілеттері дамиды.
- Ой қорыту, талдау, жинақтау, топтау дағдылары қалыптасады.
- Баланың интеллектуалды және шығармашылық қабілеттері дамиды.

Аптасына -2 сағат

р/с	Сабақ тақырыбы	сағат саны	мерзімі
1	Кіріспе. Шахмат ойынының пайдасы	1	
2	Шахмат ойыны туралы аңыз	1	
3	Шахмат ойынының тарихы	1	
4	Әлем Қазақстан чемпиондары	1	
5	Шахмат ойынының мақсаты	1	
6-7	Ойын ережесі	2	
8-9	Аттың жүрісі	2	
10-11	Тұраның (ладья) жүрісі	2	
12-13	Уәзірдің (ферзінің) жүрісі	2	
14	Шахмат тақтасы	1	
15-16	Пілдің жүрісі	2	
17-18	Пешканың жүрісі	2	
19-20	Ойын басындағы тастардың бастапқы жайғасымы, орналастыру тәртібі.	2	
21-22	Шахмат фигураларының дұрыс атауы	2	
23-24	Пешканың өзі түстес фигураға айналуы	2	
25-26	Шахмат фигураларының жүрістері. Корольдің жүрісі .	2	
27-28	Шах беру	2	
29-30	Шартты белгілермен таныстыру. Шахмат жүрістерін оқу, жазу, тәртібін үйрету	2	
31-33	Пат және тең ойын	3	
34-36	Алғашқы партиялар. Қорытынды ойын	3	

Қолданылған әдебиеттер

Мұғалім үшін:

1. Карпов Анатолий Евгеньевич «Учитесь шахматам» 120 стр. 1997 г;
2. Б.А.Тұрғынбаева , Б.Ш.Шабдеков «Шығармашылық баспалдақтары»- Алматы, 2003;
3. Зак Владимир, Длуленский Яков Москва 224 стр. 1980г;
4. В. Панов. «Первая книга шахматиста»;
5. [http:// Parchess.ru](http://Parchess.ru). «Шахмат ойнап үйрену».
6. Kundelik.kz

Оқушылар үшін:

1. [http:// Panchess.ru/panov/1.htm](http://Panchess.ru/panov/1.htm) «Шахмат ойнап үйрену» ;
2. Раймбекова Қ. -Өлке, 2011.

«Бекітемін»

К.Шакенов атындағы
орта мектебінің директоры:
К.С.Байғалиев

«-----» 2023 ЖЫЛ

Келісемін:

Жарма аудандық білім бөлімі
Әдістемелік кабинет меңгерушісі
Ж.С.Жанақова

«-----» 2023 ЖЫЛ

4 «А» сынып бойынша

«Шахмат әлемі» факультативтік курсының

2023 – 2024 оқу жылына арналған

күнтізбелік - тақырыптық жоспары

Орындаған: К.Шакенов атындағы орта мектебінің мұғалімі С.С.Нурмухамбетова

Түсінік хат

Бастауыш сынып - баланың логикалық ойлауын дамытудың негізгі кезеңі деп есептеледі. Өйткені, логикалық ойлау кейінірек бейнелік ойлаудың негізінде қалыптасады, ғылыми білімдерді меңгеруге мүмкіндік береді. Бастауыш сынып оқушыларының ойлау жүйесінде алғырлық, мазмұнды қозғалыс оқушының бойына тән қасиет болғанымен, көптеген жағдайларда ұшталмай қалатындықтан, соған сәйкес қайшылықтар кездесуде: қойылған сұраққа тез жауап бере алмауы, тың идеяны қабылдай алмауы, өз қабілетін көрсете алмауы т.б. Осыға орай, шығармашылық қабілетті дамытуда логикалық тапсырмаларды қолданудың тиімділігі туралы белгілер ғалымдар Д.Б.Эльконин, В.В.Давыдов, Қ.Бердібаев. Өз еңбектерінде ғылыми тұжырым жасаған.

Осы негізде біз оқушының логикалық ойын жетілдіру, логикалық ойлау операцияларын беріп қалыптастыру-заман талабына сай күнделеніп келе жатқан оқу материалын саналы, әрі сапалы игерумен ұштасады деп есептейміз. Егер, оқушылар бастауыш мектеп қабырғасын үнемі әрі жүйелі түрде өзінің ақыл-ойын жаттықтырса, күрделі де қиын есептерді шешуге дағдыланса, оның нәтижесі келешекте кезіккен қандай да бір тығырықтан жол таба білуге тәрбелейтіні сөзсіз. Ендеше, 1-4 сыныптарда аптасына 1 рет шахмат пәнінен үйірме енгізу оқушылардың ой-өрісін дамытып, бағдарламадағы алған білімдерін кеңейтіп толықтыруға көмектесері анық.

Мақсаты:

Оқыта және дамыта отырып, балалардың шығармашылық ойлауын дамыту. Балалардың бастауыш сыныптарда оқилатын пәндерден алған білімдерін тереңдетуді, ойлау, танымдық қабілеттерін дамытуды көздейді.

Шахмат арқылы оқушының ойлауын, түрлі тәсілдер арқылы пайымдауға, өз беттерінше шешім қабылдауға және қорытынды жасауға үйретеді.

Міндеттері:

- Білім алушылардың негізгі ойлау операцияларын саналы түрде қолдана білуге үйрету.
- Қиялдау, елестету және шығармашылық ойлауын дамыту
- Ой қорыту, талдау, жинақтау, топтау дағдыларын қалыптастыру.
- Танымдық тапсырмалар арқылы баланың интеллектуалды және шығармашылық қабілеттерін дамыту

Өзектілігі:

Егер, оқушылар бастауыш мектеп қабырғасынан үнемі әрі жүйелі түрде шахмат ойнаса, оның нәтижесі келешекте кезекпен қандай да бір тығырықтан жол таба білуге тәрбиелейтіні сөзсіз. Сондықтан шахмат пәнін өткізу-бүгінгі күндегі өзекті мәселе.

Курсты меңгерту әдістері:

- Теориялық материалды баяндау, түсіндіру;
- Ақпараттық технологияларды пайдалану;
- Оқушылардың шығармашылық іс-әрекеттері;
- Көрнекілік құралдар пайдалану;
- Шахмат макеттерімен үйрету

Күтілетін нәтиже:

- Білім алушылардың негізгі ойлау операцияларын саналы түрде қолдана алады.
- Қиялдау, елестету және шығармашылық ойлауы қабілеттері дамиды.
- Ой қорыту, талдау, жинақтау, топтау дағдылары қалыптасады.
- Баланың интеллектуалды және шығармашылық қабілеттері дамиды.

Аптасына -2 сағат

р/с	Сабақ тақырыбы	сағат саны	мерзімі
1	Кіріспе. Шахмат ойынының пайдасы	1	02-04.09
2	Шахмат ойыны туралы аңыз	1	06-10.09
3	Шахмат ойынының тарихы	1	13-17.09
4	Әлем, Қазақстан чемпиондары	1	20-24.09
5	Шахмат ойынының мақсаты	1	27-01.10
6-7	Ойын ережесі	2	04-08.10 11-15.10
8-9	Аттың жүрісі	2	18-23.10 25-29.10
10-11	Тұраның (ладья) жүрісі	2	08-12.11 15-19.11
12-13	Уәзірдің (ферзінің) жүрісі	2	22-26.11 02-03.12
14	Шахмат тақтасы	1	06-10.12
15-16	Пілдің жүрісі	2	13-18.12 20-25.12
17-18	Пешканың жүрісі	2	27-29.12 10-14.01
19-20	Ойын басындағы тастардың бастапқы жайғасымы, орналастыру тәртібі.	2	17-21.01 24-28.01
21-22	Шахмат фигураларының дұрыс атауы	2	31-04.02 07-11.02
23-24	Пешканың өзі түстес фигураға айналуы	2	14-18.02 21-25.02
25-26	Шахмат фигураларының жүрістері. Корольдің жүрісі .	2	28-04.03 07-11.03
27-28	Шах беру	2	14-18.03 04-08.04
29-30	Шартты белгілермен танысу	2	11-15.04 18-22.04
31-32	Пат және тең ойын	2	25-29.04 02-06.05
33-34	Алғашқы партиялар	2	10-13.05 16-20-05

Қолданылған әдебиеттер

Мұғалім үшін:

1. Карпов Анатолий Евгеньевич «Учитесь шахматам» 120 стр. 1997 г;
2. Б.А.Тұрғынбаева , Б.Ш.Шабдеков «Шығармашылық баспалдақтары»- Алматы, 2003;
3. Зак Владимир, Длуленский Яков Москва 224 стр. 1980г;
4. В. Панов. «Первая книга шахматиста»;
5. [http:// Parchess.ru](http://Parchess.ru). «Шахмат ойнап үйрену».
6. Kundelik.kz

Оқушылар үшін:

1. [http:// Panchess.ru/panov/1.htm](http://Panchess.ru/panov/1.htm) «Шахмат ойнап үйрену» ;
2. Раймбекова Қ. -Өлке, 2011.

«Бекітемін»

К.Шакенов атындағы
орта мектебінің директоры:
К.С. Байғалиев

« _____ » 2023жыл

Келісемін:

Жарма аудандық білім бөлімі
Әдістемелік кабинет меңгерушісі
Ж.С. Жанакова

« _____ » 2023жыл

**4 сынып бойынша «Математика және логика» бағдарламасының
2023-2024 оқу жылына арналған
күнтізбелік-тақырыптық жоспары**

Орындаған: К.Шакенов атындағы орта мектебінің мұғалімі А.Д.Рахимғалиева

Түсінік хат

Бүгінгі күн талабы – оқушыларға сапалы білім беру, олардың шығармашылық қабілетін, ақыл-ой белсенділіктерін дамыту.

Бастауыш мектепте математиканы оқытудың негізгі міндеттерінің бірі - оқушылардың ойлау қабілеттерін дамыту екендігі айқын.

Бастауыш сынып оқушының логикалық ойлауын дамытудың негізгі кезеңі деп есептеледі. Өйткені, логикалық ойлау бейнелік ойлаудың негізінде қалыптасады.

Оқу программасы бойынша сабақ үстінде негізгі тақырыптардың барлығын қамту мүмкін болмай қалады.

Міне осының нәтижесінде нақтылы мағлұматтар бергенімен, оқушылардың сапалық жағынан логикалық ойлау қабілеттерінің төмендігі көрініп қалады. Төменгі сынып оқушыларының абстрактылы ойлауы жеткіліксіздеу болғандықтан, күнделікті оқу бағдарламасынан тыс оқушының білімінің деңгейін толықтыра отырып, оның ойлауын дамыту үшін логикалық жаттығуларды орындаудың маңызы зор.

Курстың негізгі мақсаты – бастауыш буыннан бастап математика тарихын, сандар жиынтығын, бөлік пен үлес т.б. теориялық ұғымдарын кеңейтіп, жоғары сыныптардағы математикалық ұғымдарға даярлау.

«Математика және логика» бағдарламасы 4 сыныпқа бір оқу жылына жасалды. Курс аптасына 1 сағат, барлығы 34 сағатқа негізделіп берілген материалдар мен тапсырмалар оқушылардың жас шамасын ескере отырып жинақталған. Жаттығу орындау барысында оқушылар тәжірибе жүзінде логикалық әдістерді қолданып, логика есептері мен заңдарын оқып үйренеді.

Бағдарлама жоспары бастауыш сыныптарда математикадан жүргізілетін кластан тыс жұмыстар (үйірме, факультатив) жүргізудің негізіне сүйеніп жасалды.

Таңдау курсының мақсаты:

- жеке тұлғаның таным белсенділігін арттыру, шығармашылық қабілеттері мен мүмкіндіктерін дамыту;
 - коммуникативтік біліктілігі дамыған дара тұлға тәрбиелеу, рухани-адамгершілік құндылықтарын қалыптастыру;
 - оқушылардың логикалық ойлау, қабылдау әрекеттерін жетілдіру;
 - әрбір оқушының жеке басының дамуы үшін жағдай жасау арқылы оның интеллектісін байыту, дүниетанымын тереңдету, ой-өрісін дамыту;
 - оқушылардың өзін-өзі тану қабілетін дамытуға жағдай жасау;
- Оқушылардың өзін-өзі тану қабілеті арқылы өмірлік ұстанымын қамтамасыз етуде қажетті ресурстарды қалыптастыру.

Таңдау курсының міндеттері:

- проблемаларды шешу, ақпараттық, коммуникативтік құзыреттері дамыған тұлғаны қалыптастыру;
- оқушыларға бейіндік оқу шеңберіндегі пәндерді таңдауда білім алу әрекетінің ынталық деңгейін арттыру;
- оқу әрекетінің формаларын даралау, оқушылардың өнімді және қайталама әрекетін ұштастыру және өз бетінше жұмыс істеу, оқытудың белсенді әдістерін қолдану арқылы сабақтың тиімділігін арттыру;
- оқушылардың зерттеу мәдениетін қалыптастыру бағытында математика элементтерін тиімді пайдалану;
- түрлі логикалық тапсырмаларды шешу арқылы өзін-өзі ашуға, өзіндік дамуға және өздігінен дұрыс әрі жауапты шешімдер қабылдауға қабілетті болатын жеке тұлғаны қалыптастыру;
- әр сабақ барысында денсаулық сақтауға бағытталған жаттығуларды тиімді пайдалану;
- оқу әрекеті және оның нәтижелері бойынша оқушылардың өзіне-өзі ұдайы талдау жасауына, баға беруіне жағдай жасау.

**«Математика және логика» бағдарламасының
күнтізбелік-тақырыптық жоспары**

4 сынып

(Барлығы – 34 сағат, аптасына – 1сағат)

№	Сабактың тақырыбы	Барлық сағат саны	Өткізілетін күні
1	Сандар мен цифрлар тарихы	1	04-08.09
2	1-ден 10-ға дейінгі рим цифрлары	1	11-15.09
3	Логикалық жаттығулар	1	18-22.09
4,5	Амалдардың орындалу тәртібі	2	25-29.09 02-06.10
6	Әріпті өрнекті белгісіздерді алмастыру	1	09-13.10
7	Геометриялық фигуралар құрастыру	1	16-20.10
8	Математикалық танграм	1	23-27.10
9,10	Теңдеу құру	2	06-10.11 13-17.11
11	Есептер шығару	1	20-24.11
12	Ребустар	1	27.11-01.12
13	Қызықты өрнектер	1	04-08.12
14,15	Мәтін есептер	2	11-15.12 18-22.12
16	Үлестер ұғымы	1	25-28.12
17	Интеллектуалды сергіту	1	08-12.01
18	Күлдіргі есептер	1	15-19.01
19,20	Көбейту мен бөлу байланысы	2	22-26.01 29.01-02.02
21	Есептер шығару	1	05-09.02
22	Математикалық фокустар	1	12-16.02
23	Бөлінгіштік белгілер	1	19-23.02
24	Логикалық тапсырмалар	1	26.02-01.03
25,26	Цифрлары бірдей сандармен берілген қызықты арифметикалық есептер	2	04-08.03 11-20.03
27	Көзбен салыстыру	1	01-05.04
28	Салыстырмалы байланыс	1	08-12.04
29	Есептер шығару	1	15-19.04
30	Бөліктерге бөлу ұғымы	1	22-26.04
31	Қасиетті сандар	1	29.04-03.05
32,33	Қорытындылау	2	06-10.05 13-17.05
34	«Ғажайып математика»	1	20-24.05

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Бөкенбаева З.Қ «Логикалық есептер» Астана-2005 жыл.
2. Т.Қ.Оспанов, Ш.Х. Құрманалина, Ж.Т. Қайыңбаев, К.Ә.Ерешева, М.В.Маркина. Математика 3,4-сынып. Алматы «Атамұра» 2009 жыл.
3. Ә.Б.Ақпаева, Л.А.Лебедева «Қызықты математика» 4-сыныптарға арналған жұмыс дәптері. Алматы кітап-2011 жыл.
4. Ә.Б.Ақпаева, Л.А.Лебедева, В.В.Бурова «Математика» Әдістемелік құрал. Алматы кітап – 2011 жыл.
5. Л.И.Орлова, А.Қ.Әбілдаева, Э.Қ.Қабылова «Қарапайым математикалық ұғымдарын қалыптастыру» Әдістемелік құрал. Алматы кітап-2011 жыл.
6. Ерешева К, Құлмұханбетова Ж. «Логика әлемі» Әдістемелік құрал. Өлке-2011 жыл.
7. Сәбетбай Елубаев. Қазақтың байырғы қара есептері. Алматы. Қазақстан. 1996 жыл.
8. Жалмағамбетова Н.Б. Бастауыш мектеп оқушыларының математикалық білім, білік, дағдыларын тексеруге арналған тест жұмыстары. «Өнер» баспасы. 2005 жыл.
9. Бастауыш білім, Бастауыш мектеп, Мөлдір бұлақ журналы.
10. Математикалық дидактикалық ойындар мен қызықты тапсырмалар. Алматы. «Атамұра» 1997 жыл.
11. Логикалық тапсырмалар.
12. Б.М.Қосанов «Математика курсындағы шығармашылық жаттығулар»

«Бекітемін»
К.Шакенов атындағы
орта мектебінің директоры:
К.С.Байғалиев

«_____» 2023 жыл

Келісемін:
Жарма аудандық білім бөлімі
Әдістемелік кабинет меңгерушісі:
Ж.С.Жанаква

«_____» 2023 жыл

**1 сынып бойынша «Қызықты математика» факультативінің
2023-2024 оқу жылына арналған күнтізбелік-тақырыптық жоспары**

Орындаған: «К.Шакенов атындағы орта мектебі» КММ-нің
бастауыш сынып мұғалімі Г.Т.Смагулова

Түсінік хат

6 – 7 жастағы баланың абстрактілі ойлау деңгейі-дәстүрден тыс және қызықты тапсырмаларды орындауға қажетті логикалық пайымдаулар құру, ой қорытуды жүргізе алу біліктерін қалыптастыру бойынша жұмыстар жүргізуге мүмкіндік береді. Сондықтан бірінші сыныпқа арналған «Қызықты математика» арнайы курс бағдарламасы осы ерекшеліктерді есепке ала отырып құрылған.

Бүгінгі күні математиканың қолданылмайтын жері жоқ. Сондықтан әр оқушыны математикалық сауаттылықтың жоғары деңгейіне жеткізу міндеті тұр. «Қызықты математика» бағдарламасы арқылы оқушылар тез ойлау, жылдам есептеу дағдылары қалыптасады. Бұған қоса математикалық, логикалық, танымдық мағлұматтарды меңгереді, ақыл-ойы, ойлау қабілеті жетілдіріледі.

«Қызықты математика» бағдарламасы арқылы оқушылар қоршаған ортаны таниды, ұлттық мәдениетті, моральды, дүниетанымды сезіне бастайды, сөйлеуге дағдыландыруда оқушының өзіндік ерекшелігі айқындала түседі. «Қызықты математика» бағдарламасы арқылы оқушылар тез ойлау, жылдам есептеу дағдылары қалыптасады. Бұған қоса оқып—үйрену барысында оқушылар алғашқы тілдік мағлұматтарды меңгереді, ақыл-ойы, сөйлеу дағдылары жетілдіріледі.

Көңілді жаттығулар, викториналар, қызықты тапсырмалар құрастыру баланың ойын ұштай түсіп, ұстамдылыққа, еңбектене білуге тәрбиелейді. Оқушының қиялын дамытып, өз бетімен жұмыс істеуге икемдейді. Өтілетін жұмыстар мен тапсырмалар оқушылардың жас ерекшеліктерін ескеріп, білімдерін жетілдіріп, дамытуға арналған.

«Қызықты математика» арнайы курс бағдарламасында келесі тапсырмалар түрлері енгізілген:

- геометриялық мазмұндағы және кеңістік ұғымын дамытуға арналған тапсырмалар;
- жиынмен байланысты амалдарды орындауға арналған тапсырмалар;
- математикалық басқатырғыштар;
- логикалық қортындылар;
- лабиринттер;
- көңілді жаттығулар;
- сөзжұмбақтар;

Білім беру мақсаты:

Баланың тұлғалық қасиеттерін: ақыл-ойын, сезімдерін, танымдық, және шығармашылық қабілеттерін, ойлау әрекеттерін дамыту;

Оқушыларға математикалық білім,білік, дағдыларын игерту;

Шығармашылық қабілеттерін арттыру;

Зейінін, еске сақтау, байқағыштық, қтиялдау, танымдық іс-әрекеттерімен өздігінен білім алуға, ізденуге бейімдеу;

Міндеттері:

- Оқушының тұлға ретінде қалыптасуына әсер ету;
- Ақыл -ойын және ерік пен сезім белсенділігін арттыру;
- Логикалық ойлау қабілеттерін арттыру;
- Оқушының танымдық қабілетін дамытып, қызығушылығын арттыру;

Оқу курсының тақырыптарының мазмұны

I бөлім «Заттардың қасиеті» 9 сағат

Заттардың қасиетін табу керек, заттарды салыстырады, кесіндінің сиқыры, бөлу, құрастыру, қосу, азайту, теңдік құру, тең, артық, кем, сонша, сурет, бойынша өрнек құру, бөлімді қорытындылау ретінде бақылау жұмысы алынады.

II бөлім Математикалық ойындар 7 сағат

Оқушылармен білімдерін сралау мақсатында деңгейлік тапсырмалар орындату. Сурет бойынша теңдіктер құру. Кел, ойнайық!

Салыстырудың құпиясы «Кім жүйрік?» «Математикалық тізбектер», «Есептер еліне саяхат», бөлімді қорытындылау ретінде оқушылардан өзіндік жұмыс алынады.

III бөлім Есептер еліне саяхат

Эстафеталық ойлау есептерімен қызығушылықтарын туғызып, ойната отырып есептерді шығырту. Есептер еліне саяхат, «Болды-өзгерді-қалды» есеп шығару, суреттер бойынша есептер шығару, математикалық диктант, логикалық есептер, «ойлан тап». Артық-кем, қымбат-арзан, логикалық есептер, бөлімді қорытындылау ретінде бақылау жұмысын жаздыру.

IV бөлім Сандар сыры 8 сағат

Сандар сыры, «Математикалық тізбек» ойыны, «Әріпті өрнектер» еліне саяхат, «Кел, ойнайық!» «Ойлан тап», «Жас математиктер» турнирі, андықтар еліне саяхат, бөлімді қорытындылау ретінде өзіндік жұмыстар алынады. Логикалық ойлау есептері, тесттер арқылы оқушылардың ойлау қабілеттерін және математика пәніне қызығушылығын арттыру.

Қызықты математикалық есептер құрастыру, шешімдерін табу, бір-бірін тексере плуға бағалау. Деңгейлік тапсырмаларды орындау барысында білім деңгейлерін бақылау.

Оқушылардың білім деңгейін бақылау

Логикалық жаттығуларды орындау баланың ақыл- ойын, қиялын, ой ұшқырлығын дамыту. Бұл оқушылардың түрлі мазмұнды есептерді шығаруда, есептің шартын құра бідуге қалыптастырылады. Бір есептің бірнеше шешімдерін табуға жетелейді. Әрбір сабақ қызықты есептер мен аяқталып, логикалық есептер оқушылардың жас ерекшелігіне қарай күрделене түсуі қажет.

Логикалық тапсырмалар арқылы оқушылардың шығармашылық қабілетін дамыту үш негізгі бағытта іске асырылады:

Қызығушылығын арттыру;

Ойлау және қабылдау қабілетін дамыту;

Шығармашылық ізденісін дамыту;

Осы кезеңдегі берілетін тапсырмалар түрлері:

1. Көру қабілетін дамытатын тапсырмалар (ребус, сөзжұмбақ, анаграмма)
2. Есту қабілетін дамытатын тапсырмалар (математикалық мақал-мәтел, логикалық есептер, қалжың есептер)

Пәнді меңгеру деңгейіне қойылатын талаптар

Білімі мен білігі бойынша:

0 -ден 10-ға дейінгі сандар, орналасу ретін, санауды, сандарды оқып және жаза білуі тиіс. 10-нан 100-ге дейінгі сандарды оқып және жаза білуі керек.

Оқушы білуі керек:

- Кері есептер құрастыруды;
- Жүздіктерді қосу мен азайтуды;
- Екі таңбалы сандарды қосу, азайтуды;
- Өрнектерді пайдаланып есеп құрастыру;
- Геометриялық фигураларды ажыратуды, тік төртбұрыш, төртбұрыш, шаршы;
- Шамалар мен ұзындық бірліктерін;

Тәжірбиелік бөлім

- Сөзжұмбақ
- Ребус
- Логикалық есептер
- Логикалық ойындар

«Қызықты математика» бағдарламасының күнтізбелік-тақырыптық жоспары
(Барлығы 33 сағат, аптасына 1 сағат)

№	Сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі
	I бөлім Заттардың қасиеті		
1	Сықырлы суретші	1	08.09
2	«Ұқсастығын тап, айырмашылығын ажырат»	1	15.09
3	Кесіндінің сықыры	1	22.09
4	«Пазл» құрастыру	1	29.09
5	Біз есептей аламыз	1	06.10
6	Сурет бойынша теңдік құр	1	12.10
7	Салыстырудың құпиясы кім жүйрік?	1	16.10
8	Сурет бойынша өрнек құру	1	20.10
9	Өзінді өзін тексер	1	27.10
	II бөлім Математикалық ойындар		
10	Сурет бойынша теңдіктер құру	1	10.11
11	Кел, ойнайық	1	17.11
12	Салыстырудың құпиясы	1	24.11
13	Кім жүйрік	1	01.12
14	«Математикалық тізбектер»	1	08.12
15	Есептер еліне саяхат	1	15.12
16	Өзіндік жұмыс	1	22.12
	III бөлім Есептер еліне саяхат		
17	Есептер еліне саяхат	1	12.01
18	«Болды-өзгерді-қалды» есеп шығару	1	19.01
19	Сурет бойынша есептер шығару	1	26.01
20	Математикалық диктант	1	02.02
21	Логикалық есептер	1	16.02
22	«Ойлан тап»	1	23.02
23	Артық -кем, қымбат-арзан	1	29.02
24	Логикалық есептер	1	01.03
25	Бақылау жұмысы	1	15.03
	IV бөлім Сандар саны		
26	Сандар саны	1	05.04
27	«Математикалық тізбек» ойыны	1	12.04
28	«Әріпті өрнектер» еліне саяхат	1	19.04
29	Кел, ойнайық!	1	26.04
30	«Ойлан тап»	1	03.05
31	«Жас математиктер» турнирі	1	10.05
32	Ондықтар еліне саяхат	1	17.05
33	Білімді тиянақтау	1	24.05
	Барлығы:	33	

Мұғалімге ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Математика пәні бойынша бастауыш сынып оқушыларының логикалық ойлау және есептеу дағдыларын дамытуға арналған тапсырмалар жинағы.
Көкшетау. «Келешек -2030» ЖШС, 2010
2. Тестер жинағы Алматы. Өнер 2005 баспасы
3. Сиқырлы пішіндер мен сандар әлемінде Шымкент, 2003
4. Математикалық жазулар Алматы кітап баспасы, 2012
5. Қызықты математика Алматы кітап 1998.
6. «Ойнайық та, ойлайық» Алматы кітап 1996
7. «Кім зерек?» Алматы 1993
8. «Сказочные задачи» 1 сынып О.В Лысова, О.В Кутянина
9. «Қызықты математика» Ә.Б Ақпаева, Л.А. Лебедева, В.В Булова
«Алматы кітап» 2011
10. «Математикадан дидактикалық ойындар және қызықты тапсырмалар» Ш.Х. Құрманалина, С.Ш. Сәрсенбаева, Р.Қ. Өміртаева
«Атамұра» 1997ж
11. «Математикадан ойындар мен қызықты тапсырмалар» Т.К. Жикалкина, Алматы «Рауан» 1992 ж
12. Линго Т.И Ойындар, ребустар, кіші оқушыларға арналған жұмбақтар Ярославль, Даму академиясы, 2002
13. К. Ерешева, С. Төрениязова, А.Нарымбетова Математикадан өзіндік және бақылау жұмыстары
14. Ә. Б. Ақпаева Математика 1 сынып 2009

Оқушыларға ұсынылатын әдебиеттер

1. Оқушының ағықтамалығы 1-4 сыныптар «Алматы кітап» баспасы 2009
2. Математика пәні бойынша тест тапсырмаларының жинағы «Келешек -2030», 2008
3. «Айгөлек», «Мөлдір бұлақ» журналдары

«К.Шакенов атындағы орта мектебі» КММ

«Бекітемін»

К.Шакенов атындағы
орта мектебінің директоры
К.С. Байғалиев

«-----» 2023 жыл

«Келісемін»

Жарма аудандық ББ
Әдістемелік кабинет меңгерушісі
Ж.С. Жанақова

«-----» 2023 жыл

«Шахмат әлемі»

факультативтік курс жоспары

2 «А» сыныбы

Мұғалімі: Г. С. Абиленова

2023-2024 оқу жылы

Түсінік хат

Бастауыш сынып - баланың логикалық ойлауын дамытудың негізгі кезеңі деп есептеледі. Өйткені, логикалық ойлау кейінірек бейнелік ойлаудың негізінде қалыптасады, ғылыми білімдерді меңгеруге мүмкіндік береді. Бастауыш сынып оқушыларының ойлау жүйесінде алғырлық, мазмұнды қозғалыс оқушының бойына тән қасиет болғанымен, көптеген жағдайларда ұшталмай қалатындықтан, соған сәйкес қайшылықтар кездесуде: қойылған сұраққа тез жауап бере алмауы, тың идеяны қабылдай алмауы, өз қабілетін көрсете алмауы т.б. Осыға орай, шығармашылық қабілетті дамытуда логикалық тапсырмаларды қолданудың тиімділігі туралы белгілер ғалымдар Д.Б.Эльконин, В.В.Давыдов, Қ.Бердібаев. Өз еңбектерінде ғылыми тұжырым жасаған.

Осы негізде біз оқушының логикалық ойын жетілдіру, логикалық ойлау операцияларын беріп қалыптастыру-заман талабына сай күнделеніп келе жатқан оқу материалын саналы, әрі сапалы игерумен ұштасады деп есептейміз. Егер, оқушылар бастауыш мектеп қабырғасын үнемі әрі жүйелі түрде өзінің ақыл-ойын жаттықтырса, күрделі де қиын есептерді шешуге дағдыланса, оның нәтижесі келешекте кезіккен қандай да бір тығырықтан жол таба білуге тәрбелейтіні сөзсіз. 1-4 сыныптарда аптасына 1 рет шахмат ойынын үйрету оқушылардың ой-өрісін дамытып, бағдарламадағы алған білімдерін кеңейтіп толықтыруға көмектесері анық.

ыта және дамыта отырып, балалардың шығармашылық ойлауын дамыту. Балалардың бастауыш сыныптарда оқылатын пәндерден алған білімдерін қорытындылау, ойлау, танымдық қабілеттерін дамытуды көздейді.

Шахмат арқылы оқушының ойлауын, түрлі тәсілдер арқылы пайымдауға, өз беттерінше шешім қабылдауға және қорытынды жасауға үйретеді.

Міндеттері:

- Білім алушылардың негізгі ойлау операцияларын саналы түрде қолдана білуге үйрету.
- Қиялдау, елестету және шығармашылық ойлауын дамыту
- Ой қорыту, талдау, жинақтау, топтау дағдыларын қалыптастыру.
- Танымдық тапсырмалар арқылы баланың интеллектуалды және шығармашылық қабілеттерін дамыту

Өзектілігі:

Егер, оқушылар бастауыш мектеп қабырғасынан үнемі әрі жүйелі түрде шахмат ойнаса, оның нәтижесі келешекте кезекпен қандай да бір тығырықтан жол таба білуге тәрбиелейтіні сөзсіз. Сондықтан шахмат пәнін өткізу-бүгінгі күндегі өзекті мәселе.

Курсты меңгерту әдістері:

- Теориялық материалды баяндау, түсіндіру;
- Ақпараттық технологияларды пайдалану;
- Оқушылардың шығармашылық іс-әрекеттері;
- Көрнекілік құралдар пайдалану;
- Шахмат макеттерімен үйрету

Күтілетін нәтиже:

- Білім алушылардың негізгі ойлау операцияларын саналы түрде қолдана алады.
- Қиялдау, елестету және шығармашылық ойлау қабілеттері дамиды.
- Ой қорыту, талдау, жинақтау, топтау дағдылары қалыптасады.
- Баланың интеллектуалды және шығармашылық қабілеттері дамиды.

«Шахмат әлемі»

Аптасына 1 сағат

№	Тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі
1	Кіріспе. Шахмат ойынының пайдасы.	1	06.09
2	Шахмат ойыны туралы аңыз	1	13.09
3	Шахмат ойынының тарихы	1	20.09
4	Әлем, Қазақстан чемпионы	1	27.09
5	Шахмат ойынының мақсаты	1	04.10
6-7	Ойын ережесі	2	11, 18.10
8-9	Аттың жүрісі	2	08,15.11
10-11	Тураның (ладья) жүрісі	2	22,29.11
12-13	Уәзірің (ферзінің) жүрісі	2	06,13.12
14	Шахмат тақтасы	1	20.12
15-16	Пілдің жүрісі	2	27.12, 10.01
17-18	Пешканың жүрісі	2	17,24.01
19-20	Ойын басындағы тастардың бастапқы жайғасымы, орналастыру тәртібі	2	31.01,07.02
21-22	Шахмат фигураларының дұрыс атауы	2	14,21.02
23-24	Пешканың өзі түстес фигураға айналуы	2	28.02,06.03
25-26	Шахмат фигураларының жүрістері.Корольдің жүрісі	2	13,20.03
27-28	Шах беру	2	03,10.04
29-30	Шартты белгілермен таныстыру. Шахмат жүрістерін оқу, жазу, тәртібін үйрету	2	17,24.04
31-33	Пат және тең ойын	2	08,15.05
34	Алғашқы партиялар. Қорытынды ойын	1	22.05

Қолданылған әдебиеттер:

Мұғалім үшін:

1. Карпов Анатолий Евгеньевич «Учитесь шахматам» 120 стр. 1997 г
2. Б. А. Тұрғанбаева, Б.Ш. Шабдеков «Шығармашылық баспалдақтары» Алматы, 2003
3. Зак Владимир, Длуленский Яков Москва 224 стр. 1980 г
4. В. Панов «Первая книга шахматиста»
5. <http://Panchess.ru/> «Шахмат ойнап үйрену»
6. Kundelik.kz

Оқушылар үшін:

1. <http://Panchess.ru/panov/1.htm> «Шахмат ойнап үйрену»
2. Раймбекова Қ, Өлке, 2011